

ВИСНОВОК
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Стаднійчук Марії Анатоліївни
«Розвиток творчих здібностей дітей третього року життя
засобом художньо-педагогічного спілкування»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 012 Дошкільна освіта

Актуальність дослідження. Вибір теми зумовлений необхідністю професійної та ефективної підтримки дітей раннього віку; розробленням і впровадженням відповідних методів педагогічного супроводу й апробації нових форм взаємодії педагога з дітьми раннього віку, що сприятимуть розвитку творчої особистості, якої потребує сучасне суспільство. На законодавчому рівні (ст. 5 Закону України «Про дошкільну освіту» від 06.06.2024) однією із засад державної політики у сфері ДО визначено «дитиноцентризм та особистісно орієнтований підхід до розвитку дитини відповідно до її індивідуальних особливостей, потреб, інтересів, здібностей, обдарувань та свободи вибору». Однак, зауважуємо, що серед пласту педагогічних напрацювань у царині ДО питання можливостей дітей раннього віку в контексті опанування різними видами діяльності та створення умов для їх реалізації недостатньо вивчені. Натомість у нормативних документах та наукових джерелах наголошується на важливості цього періоду для гармонійного розвитку особистості. Серед проблем, окреслених Концепцією освіти дітей раннього та дошкільного віку, затвердженої Президією Національної академії педагогічних наук України (протокол № 1-2/8-119 від 18.06.2020 р.), визначено штучне форсування розвитку дітей раннього віку без урахування їх психічних і фізичних вікових можливостей. Як результат – виснаження дитячого організму, як наслідок – недотримання вимог ДСДО, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 33 від 12.01.2021 р., у частині урахування задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних психічних і фізичних можливостей дитини в найбільш оптимальній для кожної дитини формі.

Упродовж останніх років здійснено низку досліджень щодо формування творчої особистості у період дошкільного дитинства: В. Дихта-Кірфф (2018), Т. Житнік (2016), І. Новоселецька (2021), О. Семенов (2017), Л. Шульга (2018), В. Крамаренко (2023), Г. Шелепко (2025) та ін. Але у контексті зазначених напрацювань увага науковців концентрувалася на дослідженнях особливостей розвитку творчих здібностей дітей середнього та старшого дошкільного віку, натомість питання розвитку творчих здібностей дітей раннього віку залишилося поза увагою і потребує ретельного вивчення.

Щодо вікових можливостей дітей молодшого дошкільного віку, зокрема раннього, науковці (І. Біла, В. Дихта-Кірфф, О. Дронова, В. Моляко, О. Семенов та ін.) зазначають певну обмеженість цього вікового періоду для розвитку творчих здібностей. У науковій літературі акцент здійснено на

передумовах розвитку творчих здібностей, якщо мова йде про дітей раннього і молодшого дошкільного віку, та стимулюванні творчої активності (Т. Житнік, Н. Гавриш та ін.) як основи розвитку творчих здібностей. Водночас, аналіз джерельної бази (І. Бех, Т. Гурковська, І. Кондратець, О. Кочерга, О. Половіна та ін.) з теми дослідження та вивчення стану практики освітньої взаємодії з дітьми раннього віку дозволяють відзначити важливість окресленого вікового періоду для становлення й розвитку творчих здібностей дитини, акцентуючи увагу на ролі дорослого. Зважаючи на провідну діяльність дітей раннього віку (предметно-маніпулятивну) та значущість міжособистісного спілкування дорослого з дитиною, яке є основою стимулювання мовленнєвого розвитку (А. Богуш, К. Крутій, І. Луценко, В. Москалець та ін.) за спеціально створених умов уможливується вплив на творчу активність дитини раннього віку, а відтак прогнозується сприяння розвитку її творчих здібностей. Розвиток творчих здібностей дітей у ранньому віці можливий за умови наявності у просторі адекватних і педагогічно грамотних дорослих, налаштованих на активну співтворчість у формуванні картини світу дитини. Акцентуація на емоційно забарвленій комунікативній компоненті освітнього простору є надважливою для розвитку творчих здібностей дитини у ранньому віці: у пізнанні світу дитина раннього віку використовує дію та емоцію – означена діада забезпечує самопрезентацію дитини, однак потребує підтримки дорослим самостійності дій дитини. Як важливу умову варто розглянути впровадження технології розвитку творчих здібностей, яка акумулює діяльнісний, комунікативний та особистісно орієнтований підходи, визначає інструментарій стимулювання творчої активності дитини та пропагує художньо-педагогічне спілкування як альтернативну форму освітньої взаємодії.

Вибір теми дослідження зумовлений наявними протиріччями між:

- наявними теоріями щодо можливостей розвитку творчих здібностей третього року життя та суперечностями, які у них прослідковуються;
- усвідомленням важливості третього року життя у становленні особистості та наявним форсуванням розвитку, ігноруванням особливостей психічного розвитку дітей раннього віку, виявленими у практиці взаємодії з дітьми;
- актуалізацією проблеми розвитку творчих здібностей дітей третього року життя в теорії дошкільної освіти і недостатнім методичним забезпеченням розвитку творчих здібностей дітей третього року життя;
- альтернативними підходами до організації освітньої взаємодії з дітьми, зокрема запропонованим художньо-педагогічним спілкуванням, та наявністю традиційної системи занять.

Відтак, актуальність проблеми, її соціальна значущість, відсутність дослідження в аспекті розвитку творчих здібностей дітей третього року життя та необхідність подолання ідентифікованих суперечностей зумовили вибір теми дисертаційної роботи – «Розвиток творчих здібностей дітей третього року життя засобом художньо-педагогічного спілкування».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до теми наукового дослідження кафедри дошкільної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка «Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку» (державний реєстраційний номер в УкрІНТЕІ: 0121U113725). Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Київського університету імені Бориса Грінченка (протокол № 10 від 30.11.2022 р.)

Об'єкт дослідження – розвиток творчих здібностей дітей раннього віку.

Предмет дослідження – технологія розвитку творчих здібностей дітей третього року життя засобом художньо-педагогічного спілкування.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та апробувати педагогічну технологію використання художньо-педагогічного спілкування як засобу розвитку творчих здібностей дітей третього року життя. Необхідність досягнення мети зумовила постановку відповідних **завдань**:

1. Проаналізувати наукові підходи до проблеми розвитку творчих здібностей дітей третього року життя.
2. Схарактеризувати педагогічні умови розвитку творчих здібностей дітей третього року життя.
3. Визначити критерії, показники, рівні сформованості творчих здібностей дітей третього року життя.
4. Розробити та апробувати технологію розвитку творчих здібностей дітей третього року життя засобом художньо-педагогічного спілкування.

Теоретико-методологічною основою дослідження слугували наукові праці з філософії, дотичні до предмета дослідження (Аристотель, Г. Гегель, К. Гельвецій, Д. Локк, Дж. Піко делла Мірандола, М. Монтень, В. Огнев'юк, Платон, С. Попек, Ж.-Ж. Руссо, Г. Сковорода, В. Татаркевич та ін.); праці сучасних українських науковців, які акцентують увагу на важливості третього року життя для становлення особистості та можливостях цього вікового періоду для розвитку (Л. Артемова, О. Богініч, А. Богуш, О. Безсонова, С. Васильєва, Н. Гавриш, Н. Грама, О. Долинна, О. Кононко, О. Кочерга, К. Крутій, М. Машовець, Л. Олійник, Т. Поніманська, Т. Пономаренко, О. Попович, О. Рейпольська, Г. Смольникова, О. Тельчарова та ін.); дослідження сучасних науковців, які усвідомлюють творчість і спілкування як цінність (І. Бех, І. Біла, Г. Беленька, А. Богуш, Н. Гавриш, Н. Голота, І. Карабаєва, І. Кондратець, К. Крутій, С. Ладивір, І. Луценко, В. Моляко, О. Музика, Н. Мухіна, Н. Ничкало, Т. Піроженко, В. Рагозіна, Л. Рябокін, О. Семенов, Г. Сухорукова, Л. Янцур та ін.); дослідження, які визначають засоби розвитку творчих здібностей (І. Біла, К. Демчик, В. Дихта-Кірфф, О. Дронова, Т. Житнік, О. Іваненко, І. Кондратець, В. Крамаренко, І. Новоселецька, О. Половіна, В. Рагозіна, Л. Шульга та ін.). Дослідження ґрунтувалось на основних положеннях державних нормативних документів, які стосуються ДО, а саме: Закон України «Про дошкільну освіту» (2024), ДСДО (2021), Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку (2020), чинні освітні програми, серед яких освітня програма для дітей від 2 до 7 років

«Дитина» (2020, 2025), програма освіти дітей раннього та дошкільного віку «Освіта і піклування» (2021), комплексна освітня програма для дітей раннього та передшкільного віку «Стежинки у всесвіт» (2020) та інші.

Для досягнення мети й розв'язання окреслених завдань використано комплекс різноманітних **методів**:

- *теоретичних*: вивчення, порівняння, систематизація, узагальнення філософської та психолого-педагогічної літератури для визначення наукових підходів, науково-теоретичної бази дослідження, аналіз та синтез для узагальнення емпіричних даних;

- *емпіричних*: педагогічне спостереження за поведінкою та діяльністю дітей третього року життя з метою встановлення рівнів прояву творчих здібностей; бесіда з метою глибшого розуміння феномену, що досліджується; анкетування учасників освітнього процесу, педагогічний моніторинг з метою отримання реальних і перевірених даних; педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний та контрольний етапи) з метою перевірки ефективності впровадженої технології розвитку творчих здібностей дітей третього року життя;

- *статистичних*: кореляційний аналіз для виявлення наявності та сили взаємозв'язку між показниками розвитку творчих здібностей дітей третього року життя; метод кутового перетворення Фішера для оцінювання й обґрунтування достовірності отриманих результатів дослідження.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- *уперше*: обґрунтовано теоретико-методологічні, методичні засади розвитку творчих здібностей дітей третього року життя засобом художньо-педагогічного спілкування; педагогічну технологію розвитку творчих здібностей дітей третього року життя засобом художньо-педагогічного спілкування; схарактеризовано педагогічні умови розвитку творчих здібностей дітей третього року життя; описано та структуровано за рівнями (сатіальний – достатній, належний; латентний – прихований, здатний до прояву; ювенільний – незрілий, нерозвинений) показники розвитку творчих здібностей дітей третього року життя (здатність емоційно відгукуватись на сенсорні подразники: колір, форму, розмір, фактуру тощо; здатність емоційно відгукуватись на музику; здатність емоційно відгукуватись на казки, вірші, які читає дорослий; здатність емоційно реагувати на мистецько-творчу діяльність; здатність проявляти активну зацікавленість у дослідженні матеріалів для творчості, вивчати їх властивості та можливості; розвинена моторика та координація; здатність виконувати рухи під музику, взаємодіяти з шумовими музичними інструментами або їх заміниками; здатність виконувати елементарні театралізовані дії); експериментально перевірено ефективність технології розвитку творчих здібностей дітей третього року життя засобом художньо-педагогічного спілкування;

- *уточнено*: дефініції «творчі здібності» та «художньо-педагогічне спілкування» стосовно дітей третього року життя: творчі здібності розглядаємо як задатки, що набули розвитку під впливом спеціально створених умов, та як сукупність властивостей, якостей, які виражаються в

мотивах, уявленнях, діях, стимулюють активність дитини у предметному середовищі, сприяють переходу від маніпулятивних дій з предметами до перетворювальних, супроводжуються емоційно позитивним стабільним станом й призводять до нових відкриттів дитиною звичних предметів; «художньо-педагогічне спілкування» визначаємо як форму освітньої взаємодії дорослих (батьків, педагогів) з дітьми раннього віку, яка містить діяльнісний і комунікативний складники та має на меті створення дорослим емоційно-позитивно спрямованого простору, у якому дитина вправляється в різних елементарних техніках мистецько-творчої діяльності оптимальну для неї кількість часу на основі самостійних маніпуляцій із зображувальним матеріалом, театральним реквізитом, дитячими музичними або шумовими інструментами тощо; критерії розвитку творчих здібностей дітей третього року життя (емоційний та діяльнісний); психологічні особливості дітей третього року життя як основи розвитку творчих здібностей;

- **подальшого розвитку набули:** питання теорії та практики розвитку творчих здібностей дітей третього року життя; педагогічні умови розвитку творчих здібностей дітей третього року життя засобом художньо-педагогічного спілкування (створення безпечного, але насиченого різноманітними матеріалами середовища й постійна зміна його відповідно до інтересів дітей; підтримка самостійності та врахування індивідуальності кожної дитини під час діяльності й відсутність зразків готових виробів; супровід дорослим дитини третього року життя та забезпечення емоційно зорієнтованого тла під час діяльності).

Практичне значення результатів дослідження полягає в апробації та експериментальній перевірці ефективності педагогічної технології розвитку творчих здібностей дітей третього року життя засобом художньо-педагогічного спілкування, створенні відповідного методичного супроводу дітей, педагогів і батьків.

Матеріали і результати дисертаційної роботи можуть бути використані у формуванні професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах університетського навчання та підвищенні рівня професійної компетентності вихователів ЗДО в умовах післядипломної педагогічної освіти. Отримані матеріали можуть стати підґрунтям для розроблення науково-методичних рекомендацій, навчально-методичних посібників, оновлення програм навчальних дисциплін та навчально-методичних комплексів до них.

Положення, висновки й рекомендації, розроблені на основі узагальнення дослідницьких матеріалів, упроваджено в практику роботи закладів дошкільної освіти: приватний заклад «Kids school», м. Мукачево, Закарпатської області (довідка про апробацію й упровадження № 260525 від 26.05.2025); ЗДО № 168 «Карамелька», м. Київ (довідка про апробацію й упровадження № 26 від 16.05.2025); ЗДО № 310, м. Дніпро (довідка про апробацію й упровадження № 14 від 16.05.2025); ЗДО № 1 «Орлятко», м. Київ (довідка про апробацію й упровадження № 08 від 20.05.2025); ЗДО № 8, м. Вараш Рівненської області (довідка про апробацію й упровадження № 45/01-

26 від 16.05.2025); ЗДО № 6, м. Вараш Рівненської області (довідка про апробацію й упровадження) № 05-03/36 від 16.05.2025); ЗДО «Росинка», м. Горішні Плавні Полтавської області (довідка про апробацію й упровадження № 01-04/99 від 19.05.2025); ЗДО № 518, м. Київ (довідка про апробацію й упровадження № 151 від 23.05.2025); ЗДО «Дюймовочка», м. Горішні Плавні Полтавської області (довідка про апробацію й упровадження № 01-10/150 від 19.05.2025); ЗДО № 31 «Незабудка», м. Біла Церква Київської області (довідка про апробацію й упровадження № 23 від 26.05.2025); ЗДО (ясла-садок) № 1 «Калинка», м. Ковель Волинської області (довідка про апробацію й упровадження № 01-28/40 від 22.05.2025); ЗДО (ясла-садок) комбінованого типу № 10, м. Вараш Рівненської області (довідка про апробацію й упровадження № 02-15/62 від 15.05.2025); ЗДО «Попелюшка», м. Горішні Плавні Полтавської області (довідка про апробацію й упровадження № 01-20/102 від 21.05.2025); ЗДО «Колобок», м. Вишневе Київської області (довідка про апробацію й упровадження № 11 від 12.05.2025); ЗДО (ясла-садок) № 1 «Горобинька», м. Вараш Рівненської області (довідка про апробацію й упровадження № 02-15/38 від 19.05.2025); ЗДО «Чебурашка», м. Горішні Плавні Полтавської області (довідка про апробацію й упровадження № 01-10/144 від 19.05.2025); ЗДО «Зернятко», смт Димер Київської області (довідка про апробацію й упровадження від 19.05.2025); ЗДО (ясла-садок) № 12, м. Вараш Рівненської області (довідка про апробацію й упровадження № 01-21/49 від 15.05.2025); ЗДО (ясла-садок) «Теремок», м. Долина Івано-Франківської області (довідка про апробацію й упровадження від 19.05.2025); ЗДО № 1 «Дзвіночок», м. Шостка Сумської області (довідка про апробацію й упровадження № 13 від 13.05.2025); Пилиповицький ЗДО (ясла-садок) комбінованого типу «Пилипко», с. Пилиповичі Бучанського району Київської області (довідка про апробацію й упровадження № 14/01-14 від 28.05.2025).

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційної праці пройшли апробацію на науково-методичних семінарах професорсько-викладацького складу й аспірантів Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (2022 – 2025 рр.). Обговорення результатів дослідження здійснювалося на засіданнях кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (2022 – 2025 рр.).

Основні положення, висновки, практичні результати дисертації представлено в доповідях і повідомленнях:

- на науково-методичних та науково-практичних заходах різного рівня: V Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Олесь Гончар у духовно-культурному часі та просторі», доповідь на тему «Художньо-педагогічне спілкування з дітьми третього року життя за оповіданнями Олесь Гончара» (2023, Полтава, Україна); Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Актуальні проблеми дошкільної освіти: виклики та пріоритети» (2023, Глухів, Сумська область, Україна); Всеукраїнська науково-практична онлайн-конференція (з міжнародною участю) «Феномен раннього дитинства: витоки, виклики, виміри» (2023, Київ,

Україна); Міжнародна (заочна) науково-практична конференція «Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки фахівців дошкільної освіти» (2024, Хмельницький, Україна); Всеукраїнський науково-методичний семінар «Українське дошкілля в умовах війни: виклики і завдання» (2024, Луцьк, Україна); IV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Світ дидактики: дидактика в сучасному світі» (2024, Київ, Україна); V Міжнародні педагогічні читання, присвячені 70-річчю від дня народження професора Тамари Поніманської «Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти» (2024, Рівне, Україна).

- на практичних семінарах та вебінарах для ЗДО України, модерованих автором упродовж 2024-2025 рр.: вебінар «Розвиток творчих здібностей дітей третього року життя. Постановка проблеми» (29.08.2024); вебінар «Розвиток творчих здібностей дітей третього року життя. Документація дослідження» (03.09.2024); вебінар «Діагностувальний інструментарій визначення рівнів розвитку творчих здібностей дітей третього року життя» (08.09.2024); вебінар «Умови розвитку творчих здібностей дітей третього року життя» (17.09.2024); вебінар «Особливості художньо-педагогічного спілкування з дітьми третього року життя» (28.11.2024); вебінар «Кластер: поняття й особливості створення» (02.05.2025); практичний семінар «Мистецько-творча діяльність дітей: все і навіть більше» на базі ЗДО № 168 «Карамелька» м. Києва для педагогів груп дітей раннього віку та вихователів-методистів Солом'янського району м. Києва (01.02.2025); практичний семінар «Основи розвитку творчих здібностей дітей третього року життя» на базі Пилиповицького закладу дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу Бородянської селищної ради для педагогів закладу (20.09.2024); практичний семінар «Основи розвитку творчих здібностей дітей третього року життя» на базі Білоцерківського закладу дошкільної освіти № 31 «Незабудка» Білоцерківської міської ради (29.11.2024); практичний семінар «Творчий потенціал дітей раннього віку» для педагогів груп дітей третього року життя на базі Вишневого закладу дошкільної освіти «Колобок» (01.05.2025).

Публікації. Зміст і результати дисертаційної роботи висвітлено у 9 публікаціях, а саме: 6 (з них – 4 у співавторстві та 2 одноосібні) опубліковані у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; 3 (з них – 1 у співавторстві та 2 одноосібні), у яких додатково висвітлено наукові результати дисертації.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові статті, опубліковані в наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України

1. Половіна, О.А., & Стаднійчук, М.А. (2022). Творчі здібності дітей третього року життя: акценти, інструменти. *Інноваційна педагогіка*, 53 (1), 188-191. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/53.1.37>

2. Половіна, О.А., & Стаднійчук, М.А. (2023). Природа творчих здібностей дітей третього року життя: філософсько-психологічний аспект. *Педагогічна освіта: теорія і практика*, 34 (1), 132-143. <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2023-34-132-143>
3. Половіна, О.А., & Стаднійчук, М.А. (2023). Педагогічні умови розвитку творчих здібностей дітей третього року життя. *Інноваційна педагогіка*, 66, 224-227. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/66.47>
4. Половіна, О.А., & Стаднійчук, М.А. (2024). Особливості художньо-педагогічного спілкування як засобу розвитку творчих здібностей дітей третього року життя. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*, 41 (1), 46-51. <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2024.416>
5. Стаднійчук, М.А. (2024). Діагностування рівнів розвитку творчих здібностей дітей третього року життя. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Випуск 81. Том 2, С. 289-293. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/81-2-42>
6. Стаднійчук, М.А. (2025). Ефективність упровадження педагогічної технології розвитку творчих здібностей дітей третього року життя. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 86. Том 1, С. 201-203. <https://doi.org/10.32782/ip/86.1.37>

Публікації, у яких додатково висвітлені наукові результати дисертації

1. Стаднійчук, М.А. (2023). Художньо-педагогічне спілкування з дітьми третього року життя за оповіданнями О. Гончара. У *Олесь Гончар у духовно-культурному часі та просторі: Збірник наукових праць ПНПУ імені В. Г. Короленка* (с. 154–157).
2. Стаднійчук, М.А. (2024). Розвиток творчих здібностей дітей третього року життя: педагогічний супровід. У *Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції* (с. 631-634).
3. Стаднійчук, М.А. & Половіна, О.А. (2024). Художньо-педагогічне спілкування з дітьми третього року життя: диференційні ознаки. У *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти: Матеріали V Міжнародних педагогічних читань, присвячених 70-річчю від дня народження професора Тамари Поніманської* (с. 266–268).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею, в якій висвітлено власні ідеї і розробки автора, що дозволили вирішити поставлені завдання. Робота містить теоретичні та методичні положення і висновки, сформульовані здобувачкою особисто. Використані в дисертації ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні покликання і використані лише для підкріплення ідей здобувача.

У спільно підготовлених з Половіною О.А. статті «Творчі здібності дітей раннього віку: акценти, інструменти» особистий внесок здобувачки охоплює аналіз останніх досліджень з проблемного питання, виділення частини

невирішених раніше питань, окресленні питань прогнозованого дослідження, що загалом складає 74% публікації.

У публікації «Природа творчих здібностей дітей третього року життя: філософсько-психологічний аспект» у співавторстві з Половіною О.А. здобувачкою здійснено аналітичний огляд філософських праць з позиції розвитку творчих здібностей та досліджено й описано психологічні особливості дітей означеної вікової категорії, що загалом складає 67% публікації.

У спільно підготовленій з Половіною О.А. публікації «Педагогічні умови розвитку творчих здібностей дітей третього року життя» здобувачкою проаналізовано наукову літературу, виокремлено умови для розвитку творчих здібностей особистості, схарактеризовано педагогічні умови розвитку творчих здібностей дітей третього року життя, що загалом складає 64% публікації.

У статті «Особливості художньо-педагогічного спілкування як засобу розвитку творчих здібностей дітей третього року життя» у співавторстві з Половіною О.А. здобувачкою з наукового погляду аргументовано значення спілкування як вирішального чинника розвитку, виокремлено особливості художньо-педагогічного спілкування як засобу розвитку творчих здібностей, що загалом складає 79% публікації.

У тезах «Художньо-педагогічне спілкування з дітьми третього року життя: диференційні ознаки» у співавторстві з О. Половіною здобувачкою окреслено характерні ознаки художньо-педагогічного спілкування як засобу розвитку творчих здібностей дітей третього року життя, що загалом складає 62% публікації.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація містить вступ, три розділи, висновки до кожного з них, загальні висновки, список використаних джерел (210 найменувань, з них 52 – іноземною мовою), 13 додатків на 119 сторінках. У дисертаційній праці – 21 таблиці, 30 рисунків, 2 формули. Загальний обсяг дисертації становить 305 сторінок, з яких основного тексту – 154 сторінки.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

Дотримання здобувачем академічної доброчесності в дисертації та наукових публікаціях, в яких висвітлено наукові результати дисертації. На підставі вивчення тексту дисертації й наукових публікацій, результатів автоматизованої перевірки на плагіат та їх експертної оцінки, встановлено, що дисертація і наукові публікації виконані самостійно, не містять академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, самоплагіату. Усі використані здобувачкою в тексті дисертації свої наукові праці без покликання на ці праці були попередньо опубліковані з метою висвітлення в них основних наукових результатів дисертації та вказані в анотації дисертації.

Відповідність змісту дисертації галузі знань та спеціальності. Зміст дисертації відповідає галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Рішення.

1. Дисертація Стаднійчук Марії Анатоліївни «Розвиток творчих здібностей дітей третього року життя засобом художньо-педагогічного спілкування», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 012 Дошкільна освіта, є завершеною, самостійною роботою, що містить науково обґрунтовані результати, актуальність, наукову новизну, теоретичне та практичне значення і відповідає п. 6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 № 44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України 03.2.2017 за № 155/30023.

2. Дисертація Стаднійчук Марії Анатоліївни та наукові публікації, у яких висвітлено наукові результати дисертації, виконані на належному науковому рівні з дотриманням академічної доброчесності.

3. Стаднійчук Марія Анатоліївна на високому рівні оволоділа методологією наукової та педагогічної діяльності, набула теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей. Здобувачка володіє матеріалом.

4. Рекомендувати дисертаційну роботу Стаднійчук Марії Анатоліївни «Розвиток творчих здібностей дітей третього року життя засобом художньо-педагогічного спілкування» до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження Стаднійчук М.А. ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Головуюча –

професор кафедри дошкільної освіти
Факультету педагогічної освіти,
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка,
доктор педагогічних наук, професор

Людмила КОЗАК

